

1. חה"כ ד"ר יוסף ג'בארין
2. עדאלה המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל
על ידי ב"כ עוה"ד מ. חדאד ואח'
מעדאלה המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל
מרח' יפו 94, ת.ד. 8921, חיפה 31090
טלפון: 04-9501610; פקס': 04-9503140

העותרים

נגד

1. הכנסת
ע"י היועץ המשפטי לכנסת
משכן הכנסת, קרית בן גוריון, ירושלים
2. שירות בתי הסוהר
3. השר לביטחון פנים
על ידי פרקליטות המדינה,
משרד המשפטים, ירושלים
טלפון: 073-3925466; פקס': 02-6467011

המשיבים

תגובה מטעם המשיבים 2-3 לבקשה למתן צו ביניים

ולקביעת מועד דיון דחוף

1. בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד (כב' השופט נ' סולברג) מיום 5.5.20, מתכבדים המשיבים 2-3 (להלן: "המשיבים" או "המדינה") להגיש את תגובתם לבקשת העותרים למתן צו ביניים ולקביעת מועד דיון דחוף, כדלקמן.
2. כזכור, העתירה שבכותרת, הוגשה עוד ביום 24.5.17, קרי לפני כשלוש שנים; כתב הטענות האחרון במסגרתה, הוגש מטעם המדינה, לפני למעלה מחודשיים, ביום 4.2.20.
3. בחלוף כשלוש שנים ממועד הגשת העתירה, ביום 3.5.20, פנו העותרים בבקשתם מושא תגובה זו – וביקשו צו ביניים "המקפיא את החלטת המשיבים 2-3 כדי לאפשר לעותר מס' 1 לבקר אסירים המסווגים כביטחוניים", זאת "לאור התפרצות מגיפת הקורונה ומצב החירום השורר במדינה", הכל כמפורט בבקשתם.
4. לעמדת המדינה, דין הבקשה להידחות, כפי שיפורט להלן.
5. **ראשית**, בקשת העותרים המכוונת להקפאת החלטה מושא העתירה – משנת 2017 - אינה מכוונת לשימורו של מצב קיים, אלא לשינויו של מצב נורמטיבי קיים המצוי בתוקף מזה זמן רב, על ידי מתן צו עשה, זאת כשלוש שנים לאחר הגשת העתירה, ועוד בטרם הסתיים בירורה.

6. בהתאם להלכה הפסוקה והמושרשת של בית משפט נכבד זה, צו ביניים שהוא בבחינת צו עשה יינתן רק במקרים חריגים. לעמדת המדינה, המקרה דנן אינו נופל לגדר מקרים חריגים אלו. לעניין זה נפנה לפסיקתו של בית המשפט הנכבד, עוד מלפני חמישה עשורים, בבג"ץ 345/61 אל-כאזן נ' מנהל שירות השידור, ירושלים, פ"ד טו 2364, 2366 (1961):

"צווי-ביניים ניתנים על ידי בית-משפט גבוה לצדק על-מנת לשמור על המצב הקיים בעת הגשת הבקשה, כדי למנוע שיובא שינוי במצב זה לרעת אחד מבעלי-הדין או לטובתו כל עוד תלויים ועומדים ההליכים בבית-משפט זה; ואין בית-משפט זה נותן צווי-ביניים אשר בעצם קיומם וביצועם כהלכה היה עושה פלסטר כל דיון עניני הבא לאחוריו."

ודוק, צו הביניים המבוקש, אף זהה במהותו לסעד הנדרש במסגרת סעדי ההליך העיקרי, וגם בשל כך דין הבקשה להידחות; ראו והשוו: בג"ץ 2712/92 מרכז השלטון המקומי נ' ראש הממשלה ואח', תק-על 292(2), 2001, עמ' 2002 (החלטה מיום 3.6.92):

"...למיצער ככל שהמדובר בצו ביניים - מסקנה נדרשת מאליה היא שהעותרים לא יזכו בצו-ביניים. ... וכך באשר לצו-ביניים שהוא במהותו צו עשה הכונן את הסעד המלא בעתירה - וזה הצו המבוקש, למעשה, בענייננו - להבדילו מצו האמור אך לשמור על הסטטוס-קו-אנטה. ראה והשווה: בש"א 63/87 קלויין נ' מנכ"ל משרד הבריאות, פ"ד מא(3) 141; ע"א 213/64 ברא"ז ואח' נ' נציב המים, משרד החקלאות, פ"ד יח(3) 647, 653-654."

[ההדגשות הוספו- הח"מ]

ולו בשל כל אלה, דין הבקשה למתן צו ביניים – להידחות.

7. למעלה מן הנדרש, גם לגופם של דברים אין מקום למתן צו הביניים המבוקש. נפרט בתמצית.

8. כחלק מהמאמץ הלאומי למניעת התפשטות נגיף הקורונה בישראל, ולנוכח הנחיצות והכורח הדחופים למניעת התפשטות הנגיף במקומות מעצר ובתי סוהר, בשים לב לעליה המהירה במספר החולים בישראל, נקט שירות בתי הסוהר באמצעים שונים והדרגתיים למניעת התפרצות והתפשטות הנגיף בתוך בתי הסוהר, שמטרתם לצמצם את הסיכון להכנסת הנגיף אל שטח מתקני הכליאה.

לשם כך, בין היתר, ועם התפשטות המגפה בישראל, הותקנו ביום 15.3.20 תקנות שעת חירום (מניעת כניסת מבקרים ועורכי דין למקומות מעצר ובתי סוהר), התש"ף-2020. ההסדרים בתקנות האמורות נכנסו לתוקפם עם הכרזת השר לביטחון פנים מיום 17.3.20, מכוח סמכותו בתקנות, שהוארכה ביום 16.4.20, וזאת כדי למנוע הדבקה במחלת הקורונה. יצוין כי ביום 25.3.20 אושרו מספר תיקונים בנוסח המקורי (ק"ת 8419, התש"ף, בעמ' 894).

בהתאם להסדרים שנקבעו בתקנות 3(א) ו-4 לתקנות, בתקופת ההכרזה לא הותרה כניסת מבקרים ועורכי דין למקומות המעצר ובתי הסוהר, וזאת כאמור לשם מניעת חשיפת הכלואים והסגל למקורות הדבקה אפשריים ועל מנת לשמור על בריאות כלל השוהים במתקנים.

בתקנה 5 לתקנות האמורות נקבע חריג להוראות תקנות 3 ו-4, לפני הגורמים המוסמכים בשב"ס או במשטרה, לפי העניין, רשאים לאפשר, במקרים חריגים, כניסת עורך דין או מבקר לבית הסוהר, או מקום המעצר, אם סברו שיש צורך חיוני בכך, לרבות בשים לב לגילו של האסיר או העצור.

נוסף על כך, נקבע בתקנה 6 לתקנות האמורות סייג לתחולת ההגבלה על הכניסה לביקורים, וזאת ביחס למבקרים רשמיים ונציגי צלב אדום, שנועד להבטיח את המשך קיום הביקורים האמורים בתקופת החירום, וזאת באופן ובתנאים שנקבעו בהוראות שעה, בפקודות הנציבות הרלבנטיות. אכן, ביקורים כאמור המשיכו להתקיים בהשתתפות מספר מצומצם של מבקרים בעת הביקור.

יצוין, למען שלמות התמונה, כי עניינן של תקנות אלה תלוי ועומד בפני בית המשפט הנכבד במסגרת שתי עתירות, בג"ץ 2280/20 ובג"ץ 2282/20, כאשר בתגובת המדינה ובהודעת העדכון מטעמה בהליכים אלו פורטו ההסדרים הרלוונטיים באשר לסוגיה זו. כך לדוגמא במסגרת תגובת המדינה מיום 1.4.20, עדכנה המדינה כי תתאפשרנה שיחות טלפון מפקחות לקטינים בתקופת מצב החירום, וזאת נוכח מצב החירום השורר במדינה, ועל מנת להקל על אוכלוסיית הקטינים הביטחוניים בהיותם אוכלוסייה ייחודית.

בהינתן האמור לעיל, דין הטענה בדבר נתק מוחלט, כביכול, בין האסירים הביטחוניים לבין העולם שמחוץ לכותלי בית הסוהר להידחות.

9. בהקשר זה נוסף, כי על פי הנמסר משירות בתי הסוהר, נכון למועד כתיבת שורות אלה, לא התקבלה כל בקשה מטעם העותר 1 (שביחס אליו מתבקשת הבקשה למתן צו ביניים-צו עשה).

למעלה מן הצורך יצוין, כי אף אם תידחה בקשה פלונית - לרבות מטעם חבר כנסת - לביקור אסיר ביטחוני, הרי שממילא, כפי שציינה המדינה עוד בתגובתה המקדמית לעתירה שבכותרת, עומד לאסיר הפרטני הרלוונטי סעד **חלופי בדמות הגשת עתירת אסיר פרטנית לבית המשפט המחוזי**; גם בשל כך, אין מקום למתן צו ביניים במסגרת ההליך שבכותרת (יוער כי גם בימים אלו, מוגשות עתירות אסירים לבית המשפט המוסמך, וחלקן נקבעות לדיון בהתאם להוראות הדין, בתקופת החירום).

9. מכלל הטעמים שפורטו לעיל, עמדת המשיבים היא כי דין הבקשה למתן צו ביניים להידחות, וממילא גם אין מקום לקביעתו של דיון דחוף.

היום,

י"ז באייר תש"פ

11 במאי 2020

אבי מיליקובסקי, עו"ד

סגן בכיר א' במחלקת הבג"צים
בפרקליטות המדינה

הדס ערן, עו"ד

סגנית בכירה במחלקת הבג"צים
פרקליטות המדינה